

Who is this תנא – לשמה and the signing be לשמה that requires the writing

OVERVIEW

רבא maintains that the reason for saying בפ"נ ובפ"נ is to assure that the גט was executed לשמה. It stands to reason that there is a requirement that both the כתיבה and חתימה must be rendered לשמה (otherwise why require him to say both בפני נחתם and בפני נכתב). The גמרא asks, 'who is this תנא that requires both the כתיבה and חתימה to be לשמה'. Our תוספות will challenge this assumption. It is possible that only the כתיבה need be לשמה (the opinion of רבי אלעזר¹), and nevertheless it will still be necessary to say בפני נחתם.

תוספות asks:

ואם תאמר למאי דמסקינן² דרבה אית ליה דרבא נוקי מתניתין כרבי אלעזר -
And if you will say; according to the conclusion of the גמרא that רבה agrees with רבא, that we need to say בפ"נ to assure הגט also, besides the חשש of לשמה³ אין בקיאיין לשמה³ let us establish our משנה according to ר' אלעזר, who requires that only the כתיבה need be לשמה and not the חתימה -

והוי בפני נכתב משום לשמה ובפני נחתם משום שאין עדים מצויין לקיימו -
And the reason for saying בפני נכתב will be on account of לשמה, for we are following the ruling of ר"א who requires לשמה כתיבה, and it is also required to say **עדים מצויין לקיימו** since there are no עדים בפני נחתם. According to the מסקנא that רבה maintains both reasons; there is no need to find a תנא who is of the opinion that both חתימה and כתיבה have to be לשמה. We can follow the opinion of ר"א who requires לשמה כתיבה. This will explain the reason for saying בפני נכתב and since רבה also agrees that אין עדים מצויין לקיימו that will explain why בפני נחתם must also be said.

תוספות anticipates a possible answer and refutes it:

ודוחק לומר דכולה הך סוגיא וגם רב אשי דאמר לקמן רבי יהודה היא -
And it is implausible that this entire discussion in which we are searching for a תנא who requires לשמה חתימה and also⁴ רב אשי who states later

¹ See גמרא ג,ב.

² דף ד,ב.

³ According to the מסקנא, the opinion of רבה is that בפ"נ ובפ"נ has to be said for both reasons; אין בקיאיין לשמה and אין עדים מצויין לקיימו. According to רבא however there is only one reason for saying בפ"נ; namely אין עדים מצויין לקיימו.

⁴ See footnote # 6.

in the גמרא that our משנה follows the opinion of ר' יהודה who maintains that both have to be done לשמה; it is implausible that in all this –

איירי למאי דסלקא דעתן מעיקרא -

We are discussing only according to what we originally thought, namely that רבה does not agree with רבא at all, therefore we must find a תנא who requires both כתיבה וחתימה לשמה. In truth however, we can say that according to רבה the תנא of the משנה is ר' אלעזר, as previously mentioned. תוספות finds this too far fetched⁵ to say that the entire סוגיא is only according to the אמינא.⁶ We must say therefore that even according to the מסקנא, we cannot use תוספות solution. The question is why not?

answers: תוספות

ויש לומר דרבה אף לפי המסקנא בעי חתימה לשמה -

And one can say; that even according to the מסקנא of the גמרא where רבה agrees with the reason of לקיימו עדים מצויין, nevertheless we need to say that רבה **requires that the חתימה be לשמה**. Therefore we are seeking the תנא who requires both לשמה וחתימה even according to the מסקנא that דרבה ליה דרבה.

תוספות will now explain why we must maintain that רבה requires לשמה חתימה.

כיון דידענו לא מהני -

Since according to רבה (even) two עדים that state ידענו (besides saying בפני **will not validate**⁷ the גט. The only explanation why ידענו is not sufficient is because we require that the חתימה be לשמה. The עדים cannot testify that the חתימה was לשמה, unless they were present by the חתימה, and saw the הגט signing עדי הגט. If רבה would not maintain that the חתימה needs to be לשמה, then if two עדים state ידענו, 'we recognize the חתימות', then it would certainly be כשר.

תוספות will now explain why רבה maintains לא מהני ידענו even according to the מסקנא:

דאי מהני לפי המסקנא תקשי רבה מאי טעמא לא אמר כרבא -

For if we will maintain that **according to the מסקנא** (when רבה agrees with רבא), ידענו **is acceptable**⁸ the original question will remain; **why does not**

⁵ When the גמרא discusses an issue at length, we assume that it is according to the מסקנא, unless specifically stated otherwise.

⁶ It is especially difficult to say that רבא, who was from the last אמוראים and was מסדר the גמרא, did not know of the מסקנא that דרבה ליה דרבה and finds it necessary to actually establish our משנה only according to ר' יהודה.

⁷ See ר' יהודה that רבה derives the דין that ידענו לא מהני from the פ"ב משנה ריש פ"ב. See 'Thinking it over' # 1.

⁸ In the ה"א when רבה maintains that we say בפ"נ only because of לשמה, then obviously ידענו is not valid, because it does not tell us whether the עדים signed לשמה. According to the מסקנא, however, where רבה agrees with the reason of וכו' עדים, perhaps he will also agree that ידענו is acceptable, because we do not need the חתימה לשמה, we say נחתם, only to be מקיים.

רבא totally agree⁹ with רבא, that the קיום of saying בפ"נ is only because of קיום and not because of לשמה. Therefore we must conclude (since רבא argues with רבא), that ידענו לא מהני. The reason why ידענו לא מהני, is that since we require חתימה לשמה, then ידענו will be hearsay.

תוספות anticipates a possible refutation and rejects it.

ולכא למימר הא דלא מהני ידענו היינו משום איחלופי¹⁰ -

And we cannot say that רבא does not require לשמה¹¹, and the reason why ידענו is not acceptable¹² because if ידענו would be acceptable then אתי לאיחלופי בקיום שטרות. The proposed refutation is as follows; there is no requirement for חתימה לשמה. Nonetheless ידענו לא מהני¹³; for if ידענו מהני people will say this single שליחעד is equivalent to the two עדים that say ידענו. Therefore it follows that wherever two עדים are believed (i.e. קיום שטרות), a single עד should also be believed.¹⁴

תוספות rejects this refutation; we cannot say that ידענו לא מהני, simply because of אתי לאיחלופי –

דהא כיון שצריך לומר בפני נכתב משום לשמה לא אתי לאיחלופי:

For since the שליח is required to say בפני נכתב on account¹⁵ of לשמה this will prevent any confusion. Therefore since there is no concern of confusion, the only explanation why ידענו לא מהני is because רבא requires לשמה.

SUMMARY

We must say that רבא is of the opinion that the חתימה (also) must be לשמה, even according to the מסקנא of the גמרא that רבא אית ליה דרבא. The reason why רבא does not totally agree with רבא, but rather maintains that בפני נכתב

⁹ רבא did not agree with רבא because according to רבא it is not necessary to say בפני נכתב. And רבא does not accept s'רבא answer that בפני נכתב is said because אתי לאיחלופי, for רבא is of the opinion that אתי לאיחלופי since by קיום we can only say בפני. Even if two עדים come and say ידענו it will not be accepted. If according to the מסקנא, however, רבא will also agree that ידענו is acceptable, then it will be אתי לאיחלופי, so רבא has no reason not to accept s'רבא opinion. [The distinction of דבר ובעל דבר alone will not be sufficient to prevent the אתי לאיחלופי (מהר"ם שי"ף) תוספות ד"ה כיון; see אתי לאיחלופי.]

¹⁰ It would be appropriate (according to this refutation) that the חכמים disqualify ידענו by שנים (who should be believed) in favor of accepting בפני"ח by one שליח, because one שליח is more common than two who recognize the חתימות from מדה"י (see מהר"ם שי"ף). See 'Thinking it over' # 2.

¹¹ Therefore תוספות original question should remain that we follow ר"א concerning בפני נכתב on account of לשמה; and בפני נחתם is said only for קיום.

¹² If there is no requirement for חתימה לשמה, there seems to be no reason why ידענו לא מהני.

¹³ This will also explain why רבא disagrees with רבא. Since ידענו לא מהני there is no need for בפני נכתב, since ידענו לא מהני because לא אתי לאיחלופי.

¹⁴ See footnote # 9 in הכא ד"ה תוספות.

¹⁵ See 'Thinking it over' # 3.

must be said on account of לשמה and not on account of לאיחלופי אתי, is because רבה maintains that לא אתי לאיחלופי since לא מהני ידענו לא מהני. The (only) reason why לא מהני ידענו is because they have to testify that it was written לשמה, and this can be accomplished only by saying בפני.

We cannot say that חתימה לשמה is not required, and the reason why לא ידענו לא מהני is because if ידענו מהני, then אתי לאיחלופי. This is not so, for according to רבה, the שליח must say בפני נכתב for לשמה. This saying of בפני נכתב will prevent איחלופי. This proves that רבה requires חתימה לשמה. Therefore we cannot say that he follows the opinion of ר"א who requires only חתימה לשמה.

THINKING IT OVER

1. Previously¹⁶ תוספות explained that רבא derives that ידענו is not effective from the משנה in פ"ב ריש פ"ב. Here תוספות states that רבה maintains לא מהני ידענו for otherwise why does רבה argue with רבא. Can we reconcile these two תוספות?¹⁷

2. What is more frequent;¹⁸ a. שליח המביא גט; b. שנים המכירים החתימות; or c. האשה עצמה שהביא גיטה and אשה המביאה גט?¹⁹

3. Why does תוספות add the phrase 'משום לשמה'²⁰ when mentioning that בפני נכתב needs to be said?

¹⁶ בד"ה הכא. See footnote # 7.

¹⁷ נה"מ.

¹⁸ See footnote # 10.

¹⁹ מהר"ם שי"ף.

²⁰ See footnote # 15.